

AUSIÀS MARCH

POESIES ESCOLLIDES

Versió de Josep Piera

Epíleg de Joan Dausa

EDITORIAL BARCINO · TAST DE CLÀSSICS

TAST DE CLÀSSICS, 2

Primera edició, amb el títol *Una tria*, juliol de 2011

Segona edició: febrer de 2025

© de la traducció i de la introducció, Josep Piera, 2011

© de l'epíleg, Joan Deusa, 2025

Reservats tots els drets d'aquesta edició:

EDITORIAL BARCINO, SA

Carrer dels Almogàvers, 214-218, 08018 Barcelona

www.editorialbarcino.cat

Edició núm. 914

Disseny de coberta: Duró Studio

Il·lustració de coberta: © iStock / Ortaly

Correcció de proves: Helena Rutllant

Preimpresió: Tono Cristòfol

Impressió: Gràfiques Ortells, SL

Dipòsit legal: B 1356-2025

ISBN: 978-84-16726-32-5

Aquest llibre està imprès sobre papers provinents de boscos
certificats FSC® ben gestionats i altres fonts controlades.

ÍNDIX

Introducció	7
Poesies escollides.....	17
I Així com cell qui en lo somni es delita Com qui gaudeix en somnis de plaers.....	19
III Alt e amor, d'on gran desig s'engendra Plaer i amor, que engendren el desig.....	25
XI Quins tan segurs consells vas encercant Quins tan segurs consells vas buscant tu	29
XVIII Fantasiant, amor a mi descobre Fantasiejant, amor em descobreix	35
XXIX Sí com lo taur se'n va fuit pel desert Tal com el brau que fuig cap al desert.....	43
XLVI Veles e vents han mos desigs complir Veles i vents compliran els desigs	47

LXVIII	No em pren així com al petit vailet No faig així com el petit vailet	55
LXXVII	No pot mostrar lo món menys pietat No pot mostrar el món menys pietat.....	59
LXXXI	Així com cell qui es veu prop de la mort Com aquell qui es veu prop de la mort	65
LXXXIII	Sí col malalt qui llong temps ha que jau Com el malalt, que fa molt temps que jau.....	69
XCVII	La gran dolor, que llengua no pot dir El gran dolor que llengua no pot dir	73
CV	Cant espiritual	79
CXI	Així com cell qui es parteix de sa terra Com aquell que se'n va lluny de sa terra.....	93
CXXIIa	Tots los delits del cos he ja perduts Tots els delits del cos he perdut ja	99
CXXIV	Demanda feta per mossén Ausiàs March a Joan Moreno A Joan Moreno	105
Epíleg. Ausiàs March, el temple dels inicis		109

INTRODUCCIÓ

Jo et conec, Ausiàs March...

Víctor Balaguer

Per a l'actual crítica especialitzada, no hi ha dubtes a considerar Ausiàs March (1400-1459) com «el més gran poeta líric europeu del segle xv», segons que el definí no fa gaire Costanzo Di Girolamo. Tot i això, i que tant el seu prestigi com el seu mestratge s'han mantingut alts en l'àmbit literari català i hispànic al llarg dels segles (des del xvi fins al xx); i per bé que les seues poesies hagen estat admirades i imitades per poetes eminents com Joan Boscà, Garcilaso de la Vega o Francisco de Quevedo; i tot i que els seus versos magistrals hagen estat traduïts a llengües importants per filòlegs experts com Robert Archer (a l'anglès), l'esmentat Di Girolamo (a l'italià) o José M. Micó (al castellà); o versionats per poetes com Josep Palau i Fabre (al francès) i Pere Gimferrer (al castellà), i que se'l cante, com fa Raimon, no resulta contradictori

afirmar que Ausiàs March és un poeta poc llegit, o, si es vol, més citat, i reconegut acadèmicament, que no interioritzat i interpretat pel seu profund dir propi, que és allò important en un poeta; i això que es tracta, a més del que s'ha dit, d'un dels grans creadors de la tradició literària catalana, d'un dels nostres clàssics més vius.

Les majors dificultats que la poesia d'Ausiàs March encara planteja a molts lectors cultes no són les que deriven de la fondària conflictiva, realista i apassionada del seu personal pensament poètic, ni de la seua fidelitat a una mètrica, sinó de la pròpia llengua, durant segles menystinguda, que sovint ha obligat els lectors moderns a enfrontar-se als versos marquians mitjançant traduccions, cosa que n'ha dificultat i n'ha obscurit la lectura, i hi ha afegit dubtes, enigmes, complexitats...

Aquesta tria personal intenta, per tant, propiciar una aproximació poètica a l'obra marquiana, actualitzant-ne el dir antic tot respectant el to i el ritme sentenciós dels seus contundents decasíl·labs.

L'obra d'Ausiàs March no solament va ser llegida, coneguda, reconeguda i imitada pels seus contemporanis i deixebles (Pere Torroella i d'altres), sinó també admirada durant el Renaixement hispànic. Al llarg del

segle XVI, March fou apreciat com un savi filòsof, com un extrem amador, un adolorit patidor del desig, el més reflexiu i apassionat dels poetes del seu temps, com també el més lúcid i foll. Després, la seua vida i obra van quedar envoltades d'una aura de prestigi misteriós i callat, amb l'excepció insòlita de la traducció llatina que li va dedicar l'humanista Vicent Mariner al segle XVII.

Amb l'arribada de l'esperit romàntic, i al caliu regenerador de la Renaixença, l'antic poeta de l'amor i de la mort serà redescobert, i idealitzat, com el darrer dels trobadors; se l'exaltarà com el «Petrarca llemosí», i se'l reivindicarà com el creador d'una mítica pàtria de paraules. Les romàntiques visions renaixents dimensionaran la figura del poeta, però no ajudaran a llegir millor els seus versos; el convertiran i transformaran, això sí, en un model de dignificació cultural, un símbol de prestigi literari.

Gràcies als estudis d'Amadeu Pagès, de Martí de Riquer, de Pere Bohigas, de Joan Fuster, de Lola Badia, de Joan Ferraté i de tants altres, el segle XX li dedicarà lectures, anàlisis, comentaris textuais i històrics, que permetran que la poesia marquiana recupere la vigència complexa i perenne d'una obra clàssica: la d'aquell poeta la paraula del qual no deixa mai de ser interpretada. Perquè, com més al fons s'arriba del seu dir, més humans semblen els seus versos; és a dir, més rotunds

i intensos, més sobris i atractius, sentenciosos i reflexius, tan directes com apassionats, tan clars com foscos, i tan vitals com pròxims.

La vida d'Ausiàs March, fins fa poc, era feta de silencis i d'oblits, més que no de paraules, de documents, de fets recordats. De la vida de mossén Ausiàs March, a pesar de la fama secreta dels seus «dictats», a penes si se'n sabia que era «un cavaller valencià de nació catalana» del segle xv, que havia estat «falconer major del senyor rei» Alfons el Magnànim, com també que era fill del poeta medieval, i senyor de Beniarjó, Pere March. Poc més. Ni la data ni el lloc de naixement no quedaven clars. L'any de la mort, sí: 1459. I el lloc, també: València.

En l'aspecte històric i biogràfic cal dir, però, que els treballs sobre March han avançat moltíssim durant el segle xx. Des dels estudis inicials dels mestres esmentats, fins a les darreres aportacions documentals d'arxiu degudes a Jesús Villalmanzo, i la revisió humana de l'historiador Ferran Garcia-Oliver, el personatge d'Ausiàs March resulta prou més visible que no abans; també menys mític i més humà. Parle, és clar, de la recreació que s'ha fet del jove i «potrós» cavaller femeller, del contradictori senyor enamorat de les dolçors i les amargors del cos, del savi i irònic filòsof vital,

d'aquell al qual «la velledat mal prova», perquè «la carn vol carn» i...; és a dir, el retrat d'un home capaç d'analitzar-se interiorment, de cor i d'esperit, i alhora d'observar-se i mostrar-se cruament davant l'espill de les paraules.

Qui va ser el poeta Ausiàs March? Avui es pot dir, sense enganys, que va ser el darrer fill i hereu de l'esmentat noble Pere March, també poeta i cavaller, senyor de Beniarjó, i home de confiança del primer duc de Gandia, Alfons d'Aragó, dit el Vell. Es pot dir que si el lloc de naixement encara genera controvèrsies —Gandia?, Beniarjó?, València?— la data de naixença ha quedat finalment definida en l'any 1400. Tanmateix, l'experiència i l'educació vitals del donzell March caldrà situar-les al voltant de la cort ducal de Gandia, i en la reial de València, especialment a partir de la coronació d'Alfons el Magnànim; al voltant d'aquest rei, de prop i de lluny, Ausiàs March es convertirà en un jove i noble senyor, destre en les arts de la falconeria i de l'amor, i en un company del jove rei en les aventures guerres a Itàlia.

En la cort reial de València, encara amant dels gustos trobadorescos, i dels somnis de conquesta, Ausiàs esdevindrà cavaller, tractarà Jordi de Sant Jordi —el poeta, músic i cambrer del rei—, rebrà les lliçons i els consells d'Andreu Febrer, el savi diplomàtic que traduirà la humaníssima *Comèdia* del Dante, i obtindrà

els favors i les credencials suficients per a tornar de la guerra a Itàlia, perquè el reclamava la seua mare viuda, Elionor Ripoll. Fins aquí, se'ns mostra com un jove cavaller inquiet, neguitós, capriciós i de vida bregosa, quan no tempestuosa, entre bordells i palaus, baralles i salons, que va fent fills bords a distintes dones, tot negant-se al matrimoni a pesar de la insistència de la seua mare i també de la reina Maria, que el volien conduir a una vida honesta, veient la seua perdició entre follies, filosofies, versos, lectures, tavernes, amants, conflictes i cortesies.

D'aquesta època seran els seus cants d'amor, o del voler amorós, més ben dit. Tot seguit, a causa de la mort d'Isabel Martorell, la bella dama ideal que prendrà per muller —la jove germana de Joanot Martorell, l'autor de *Tirant lo Blanc*—, escriurà les turmentades reflexions dels cants de mort, o cants de dol. L'edat madura, amb les dolçors i amargors de l'home adult, i els amors encalmats d'una nova esposa, Joana Escorna, i els dols, i les morts, li provocaran les profundes meditacions dels cants morals, i també el conegut amb el títol de «Cant espiritual», el més humà dels seus cants. La seua, en conjunt, serà una poesia que especularà, sentenciarà i dictarà consells sobre el sentit humà i el diví de l'amor i el dolor; i això, en versos contundents, rítmics, aspres i tendres, entre físics i metafísics, que s'avançaran a la sòbria dicció d'un poeta pos-

terior com l'anglès John Donne. Ausiàs March, així, deixarà de ser tingut com el darrer dels trobadors i esdevindrà el poeta fundacional de la moderna literatura catalana.

Amb aquest intent d'actualitzar-ne i vivificar-ne la dicció, per aproximar la veu de March al lector del segle XXI, només he pretés que la seua poètica arribe amb la intensitat del seu pensament i la sonoritat del seu dir clàssic; i si ho he aconseguit, em donaré per satisfet d'haver acceptat aquest repte. La meua intenció, doncs, no ha estat cap altra que la de mostrar que els versos marquians poden ser tan llegibles, comparatibles, escoltables i admirables com ho van ser en el seu temps, el segle XV.

I, de passada, fer-los un poc més meus, i més de tots, i més teus també, lector.

Josep Piera

AUSIÀS MARCH
POESIES ESCOLLIDES

I

**AIXÍ COM CELL QUI
EN LO SOMNI ES DELITA**

**COM QUI GAUDEIX
EN SOMNIS DE PLAERS**

- I Així com cell qui en lo somni es delita
e son delit de foll pensament ve,
ne pren a mi, que el temps passat me té
l'imaginar, que altre bé no hi habita. 4
Sentint estar en aguait ma dolor,
sabent de cert que en ses mans he de jaure,
temps d'avenir en negun bé em pot caure:
aquell passat en mi és lo millor. 8
- II Del temps present no em trobe amador,
mas del passat, que és no res e finit.
D'aquest pensar me sojorn e em delit,
mas, quan lo perd, s'esforça ma dolor, 12
sí com aquell qui és jutjat a mort
e de llong temps la sap e s'aconhorta,
e creure·l fan que li serà estorta
e el fan morir sens un punt de record. 16
- III Plagués a Déu que mon pensar fos mort
e que passàs ma vida en dormant!
Malament viu qui té lo pensament
per enemic, fent-li d'enuigs report; 20
e, com lo vol d'algun plaer servir,
li'n pren així com dona amb son infant,
que, si verí li demana plorant,
ha tan poc seny que no el sap contradir. 24

Com qui gaudeix en somnis de plaers
que li venen del seu pensament foll,
així estic jo, que tinc el temps passat
com l'únic bé que m'és imaginable;
perquè ara sent el dolor a l'aguait,
i sé segur que en mans seues cauré,
com que el futur cap bé no m'ha de dur.
Aquell passat és el meu temps millor.

El temps present no m'agrada ni el vull,
mentre que el passat, que no és res, m'atrau;
així pensant, em recree amb plaer,
però després augmenta el meu dolor
tal com li passa al condemnat a mort,
que, tot sabent dels jutges la sentència,
és consolat amb un possible indult,
fins que se'l fa morir sense un record.

Plagués a Déu que el meu pensar fos mort
i que la vida la passàs dormint!
Malament viu qui té el pensament
per enemic, i aquest el fa enutjar;
i si mai dins el sent com un plaer,
li passa com a la mare amb el fill,
que quan amb plors li demana verí
té tan poc seny que no sap dir-li no.

- iv Fora millor ma dolor sofrir
que no mesclar poca part de plaer
entre aquells mals qui em giten de saber
com del passat plaer me cové eixir. 28
- Las! Mon delit dolor se converteix,
doblà's l'afany après d'un poc repòs,
sí col malalt qui per un plasent mos
tot son menjar en dolor se nodreix. 32
- v Com l'ermità qui enyorament no·l creix
d'aquells amics que tenia en lo món
e, essent llong temps que en lloc poblat no fon,
per fortuit cas un d'ells li apareix 36
- qui los passats plaers li renovella,
sí que el passat present li fa tornar,
mas, com se'n part, l'és forçat congoixar,
lo bé, com fuig, amb grans crits mal apella. 40
- vi Plena de seny, quan amor és molt vella,
absença és lo verme que la guasta
si fermetat durament no contrasta
e creure poc, si l'envejós consella. 44

Fora millor sofrir el meu dolor
que no mesclar una part de plaer
entre aquells mals que no em deixen saber
quan del plaer passat em convé eixir.
Ai!, el delit se'm transforma en dolor,
l'afany se'm dobla després del descans,
com al malalt que, pel desig d'un mos,
tot el menjar li alimenta el dolor;

com l'ermità, a qui no afecta enyor
d'aquells amics que tenia en el món
de tant com fa que a cap poble no va,
si per atzar un d'aquells li apareix,
i li renova els plaers d'aquells anys
—fa que el passat se li torne present—,
sent la tristor quan novament se'n va.
El bé, quan fuig, crida el mal en veu alta.

Plena de seny, quan l'amor és molt vell
l'absència és el cuc que el desgasta,
si no oposa una fermesa dura,
i no fa cas de l'envejós consell.

III

**ALT E AMOR,
D'ON GRAN DESIG S'ENGENDRA**

**PLAER I AMOR,
QUE ENGENDREN EL DESIG**

- I Alt e amor, d'on gran desig s'engendra,
esper, vinent per tots aquests graons,
me són delits, mas donà'm passions
la por del mal, qui em fa magrir carn tendra; 4
e port al cor sens fum continu foc
e la calor no em surt a part defora.
Socorreu-me dins los térmens d'una hora,
car mos senyals demostren viure poc. 8
- II Metge cient no té lo cas per joc
com la calor no surt a part extrema;
l'ignorant veu que lo malalt no crema
e jutja'l sa, puixs que mostra bon toc. 12
Lo pacient no podrà dir son mal,
tot afeblit, amb llengua mal diserta;
gests e color assats fan descoberta
part de l'afany, que tant com lo dir val. 16
- III Plena de seny, dir-vos que us am no cal,
puixs crec de cert que us ne teniu per certa,
si bé mostrau que us està molt coberta
cella per què amor és desigual. 20

Plaer i amor, que engendren el desig,
i esperança, que puja aquests graons,
m'alegren molt, tot i la por del mal
que em fa patir, i m'enflaqueix la carn;
porte al cor continu foc sense fum,
i la calor no em surt de dins a fora.
Socorreu-me en el terme d'una hora.
Els símptomes demostren poca vida.

El metge savi no pren el cas per joc
si la febre no s'exterioritza;
l'ignorant veu el malalt que no crema
quan ell li toca el front, i el jutja sa.
El pacient no pot dir el seu mal
perquè, afeblit, té la llengua travada;
els gestos i el color bé descobreixen
el seu afany, que val tant com el dir.

Plena de seny, no cal dir-vos que us ame,
ja tinc per cert que n'esteu ben segura;
si bé mostreu que no teniu idea
d'allò que fa l'amor tan diferent.

XI

**QUINS TAN SEGURS CONSELLS
VAS ENCERCANT**

**QUINS TAN SEGURS CONSELLS
VAS BUSCANT TU**

- I Quins tan segurs consells vas encercant,
cor malastruc, enfastijat de viure?
Amic de plor e desamic de riure,
com soferràs los mals qui et són davant? 4
Acuita't, doncs, a la mort, qui t'espera,
e per tos mals te allongues los jorns:
aitant és lluny ton delitós sojorns
com vols fugir a la mort falaguera. 8
- II Braços oberts és eixida a carrera,
plorant sos ulls per sobres de gran goig.
Melodiós cantar de sa veu oig,
dient: «Amic, ix de casa estrangera! 12
En delit prenc donar-te ma favor,
que per null temps home nat l'ha sentida,
car jo defuig a tot home que em crida,
prenent aquell qui fuig de ma rigor.» 16
- III Amb ulls plorants e cara de terror,
cabells rompent amb grans udolaments,
la vida em vol donar heretaments
e d'aquests dons vol que sia senyor, 20
cridant amb veu horrible i dolorosa
tal com la mort crida el benaurat
—car, si l'hom és a mals aparellat,
la veu de mort li és melodiosa. 24

Quins tan segurs consells vas buscant tu,
cor malastruc, fastiguejat de viure?
Amic del plor i desamic del riure,
com sofriràs els mals que tens davant?
Afanya't, doncs, que la mort ja t'espera,
i pels teus mals se t'allarguen els dies;
el teu sojorn plaent s'allunya més
quan vols fugir de la mort falaguera.

Braços oberts, ella ha eixit al camí,
plorant-li els ulls per excés de gran goig;
el melodiós cant de sa veu sent
que diu: «Amic, ix de casa estrangera.
Amb gran delit et done els meus favors,
que cap home no els ha sentit abans,
perquè jo fuig de tot aquell que em crida
i m'ajunte amb qui fuig del meu rigor.»

Els ulls plorant i amb cara de terror,
estirant-se els cabells amb grans udols,
la vida em vol donar béns en herència
i d'aquests dons vol que siga senyor,
cridant amb veu horrible i dolorosa,
tal com la mort crida l'afortunat;
l'home que viu aparellat als mals,
la veu de mort li és melodiosa.

- iv Bé em meravell com és tan orgullosa
la voluntat de cascun amador!
No demanant a mi qui és Amor,
en mi sabran sa força poderosa; 28
tots, maldient, sagramentejaren
que mai Amor los tendrà en son poder,
e, si els recount l'acolorat plaer,
lo temps perdut sospirant maldiran. 32
- v Null hom conec, o dona, mon semblant,
que, dolorit per amor, faça a plànyer:
jo son aquell de qui es deu hom complànyer,
car, de mon cor, la sang se'n va llunyant; 36
per gran tristor que li és acostada,
seca's tot jorn l'humit qui em sosté vida,
e la tristor contra mi és ardida,
e, en mon socors, mà no s'hi troba armada. 40
- vi Llir entre cards, l'hora sent acostada
que civilment és ma vida finida.
Puix que del tot ma esperança és fugida,
ma arma roman en aquest món damnada. 44

Bé em meravella com és d'orgullosa
la voluntat de cada amador;
no demanant-me què o qui és amor
sabran en mi sa força dolorosa.
Tots, maleint, juraran en veu baixa
que mai amor no els podrà dominar,
però si els conte acolorits plaers,
el temps perdut, sospirant, maleiran.

Cap home ni cap dona no conec
que, adolorit per amor, faça llàstima;
jo soc aquell de qui cal compadir-se
perquè del cor la sang se me'n va lluny.
Sent com s'acosta a mi la gran tristor
que seca l'humor que en vida em sosté;
ella s'envalentix en contra meu
i no acut cap mà armada a protegir-me.

Lliri entre cards, sent que s'acosta l'hora
en què la meua vida ja s'acaba;
i, com del tot m'ha fugit l'esperança,
en aquest món roman damnada l'ànima.

EPÍLEG

AUSIÀS MARCH. EL TEMPLE DELS INICIS

És interessant pensar el temple dels inicis. L'experiència literària d'un poeta adolescent nascut a Gandia a finals del segle xx, com ha estat el meu cas, o com el de Josep Piera a mitjans del segle xx, és semblant; caminem per una geografia sumida en la confusió del temps. Saps que, sis-cents anys abans, sobre aquest mapa geogràfic la literatura traçà els límits del joc que, al seu primer intent, consolidà el que podríem anomenar aquest *temple dels inicis*. Camines pel teu poble, fas unes passes i ets immediatament a les beceroles. La literatura és una mena de sala d'esperit i de temps. Estem tan lluny i tan a prop que inspira pur gaudi entrar-hi, fer-hi una volta per les sales, i sorprendre's de tot. Això és la literatura d'Ausiàs March.

L'interessant del fet que al principi estiga tot és que també en pots percebre el flux del futur, on ens movem,

com una mena de perplexa via transparent, incandescent. Per això, estudiosos, poetes i traductors com José María Micó han suggerit que March sintetitza la literatura en llengua catalana talment com ho fan Dant o Shakespeare amb la literatura italiana o l'anglesa. Com afecta els joves creadors de cada època? Visualitze els cent vint-i-vuit poemes de la seua obra als diferents futurs. Futurs apocalíptics, futurs de redempció. I també imagine un món sense March. Té l'aspecte de l'aeroport de Mallorca, o de la costa valenciana, replet de buits, també incandescent, vaga forma de foscor derivada del consumisme i l'alienació de l'aborigen mediterrani, tot plegat en un bosc de formigó deshabitat en tardors, hiverns i primaveres. Aquesta pàgina, per exemple, ara escrita des d'un ordinador a la vora dels blocs d'apartaments de la platja de Gandia, em fa pensar en la convivència actual entre el poder literari de March i la seua perfecta ignorància per a un món com el que habitem.

Són aquestes les sensacions que té el jove o la jove poeta que s'acosta a l'obra de March al mateix temps que habita una societat que sent aliena. És paradoxal aquest punt perquè és a March on el jove i la jove troben clarament les regles del joc que fan que avance la literatura. Per a mi la manera com un poeta nascut a les acaballes del segle xx o al començament del xxi llegeix March ha estat una construcció personal, com

per a tants valencians. La Renaixença ja posà l'èmfasi a un clàssic com March com una mena de troballa arquitectònica comparable a la pedra de Rosseta, és a dir, com a gran paradigma d'interpretació a partir del qual ens podem entendre com a poble i des del qual van simplificar un posicionament des d'on entendre passat, present i futur. Això, materialment, és una temptativa que continuem treballant al món cultural avui dia. Al cas de Gandia es pot veure a la festa que de fa cinc edicions m'encarregue de coordinar, amb Saforíssims Societat Literària, el 3 de March, data consolidada al calendari de la ciutat com a festa literària en memòria de la mort del poeta: 3 de març de 1459.

Ausiàs March l'havia tingut present com una força latent des de l'adolescència, però no serà fins que Josep Piera i jo ens fem amics que hi trobaré un pont directe, un passatge que permetrà fer-me'l meu, íntimament. He conversat amb el Josep, al seu estudi de la Drova, en viatges llarguíssims. Els dos al mateix temps m'han resultat mestres connectats que dialoguen en el temps, en la sala del temps. Sovint, hem comentat el poder formal de March. Potser és un dels seus grans atractius. Si ens fixem, per exemple, en la pura sonoritat de la poesia marquiana trobem un exemple perfecte de ritme i de concepte a l'altura de Dant, Petrarca o Cavalcanti.

L'ús accentual de cada monosíl·lab amb l'estructura d'accent a la quarta i a la sisena fan empètir qualsevol poeta de qualsevol època i t'omplin de forces al mateix temps per crear peces poètiques que puguin pesar. Com un torrent amb forma dura, March és un creador de ritme autoconscient portat per la reflexió metafòrica i filosòfica dels sentiments humans, de l'amor i de la mort, del temps, de la condició divina i la humana...

D'altra banda trobe en ell la contenció i l'estructura de les allegories. Els seus plantejaments són d'inestimable altura poètica, així com les resolucions i les variacions de les imatges del desig i de les reflexions filosòfiques, tan equilibrades. Commouen, i fins i tot se superen a elles mateixes en peces diferents. Si atengem els efectes sobre el lector, la seua poesia demostra ser un conjunt viu, portat per la passió, i amb una intel·ligència acorde. El seu estil poeticofilosòfic aporta profunditat a cada vers i a cada estrofa amb reflexions interconnectades líricament. Temes com l'autoreflexió sobre el pensament i el temps poden ser llegits i reinterpretats sense mesura; també el desig com a carència (temes ben desenvolupats en la seva època), troba noves metàfores i imatges renovadores, renovables i perdurables per als lectors futurs. Per això, caldria llegir i comparar poetes joves actuals, com Àngels Moreno, en relació amb el tractament del desig i sorprendre's d'aquest diàleg de tendències poètiques. Crec que el desig en

March també expressa la contradicció perenne de l'ésser humà. Moreno afirma que el discurs tendeix a «abraçar allò que tem i desitja alhora, com si el témer fora la cara inversa del desig», un moviment intern que podem percebre a la poesia marquiana. Aquesta pulsio portada per una passió que cau com un tità sobre blocs de mètrica i raonament fan entenedor per què després l'anomenaren *filòsof* i, igualment, *savi foll*.

Sempre pense el llenguatge a la manera de Wittgenstein, com un joc fet de regles per on ens movem amb intuïció, cap a una perfecció més alta o més baixa. Cada poeta és com un esportista del llenguatge que du el seu sistema a la superació dels propis límits, no els límits de les regles, sinó la superació de la combinació de les regles. Això crea el plaer i el mestratge. Però el fet meravellós és que March és al mateix temps fundador del joc i un dels seus màxims exponents. Piera, a la seua poesia en general i a aquesta versió en particular, amb un estil en diàleg amb March, el fa seu i renova el cor latent dels seus versos, arriba rapidíssim a *encertar-la*, amb jugades mestres, fent servir vies mètriques, escacs foneticosemàntics, i metamorfosis lèxiques, properes i llunyanes alhora, renovant, apropiant, intensificant sentències de March que tatuen la memòria: «mentre que el passat, que no és res, m'atrau»,

«el bé, quan fuig, crida el mal en veu alta», «pense en l'infern, on el temps no es coneix», «no teniu idea / d'allò que fa l'amor tan diferent».

L'obra d'un poeta clàssic pot canviar el món. Qual-sevol món. Els mons que estan per arribar, on habiten els joves, són fets amb pasta literària. Però la seua subtilitat quan són oblidats remou la consciència, perquè romanen en un estat vaporós. Estellés introdueix March als seus poemes com «un cadàver verdós, un cadàver fosfòric», que de sobte envaeix l'escenari poètic de les seues antièglogues. És exactament aquest l'estat de latència d'un clàssic per a uns països partits a trossos com els nostres. Hi torna, com el *poltergeist* que sobta, des de la pantalla. La ciutat de Gandia i la literatura catalana en general creen Ausiàs March fa sis-cents vint-i-cinc anys i en poc més d'un segle tot això es quedà en estat de latència, fins al Romanticisme, fins a una post-modernitat, sumida entre les tendències lingüístiques capitalistes, la gran influència de la literatura anglesa i hispana, que arriba, finalment, a un actual temps de confusió on es mouen aquests éssers, perennes i mutables en cada època, que som els joves. Potser nosaltres som fantasmes també, d'una literatura que hi torna d'aquest temple entre blocs de formigó a la platja de Gandia, ànima en pena que es nega a marxar.

Joan Deusa

Tast de Clàssics és una invitació
a descobrir els nostres clàssics i a gaudir-ne.
Si us ha agradat, us convidem a llegir
els altres títols de la col·lecció.

TAST DE CLÀSSICS

Volums publicats

- Jordi de Sant Jordi, *Poesia*, versió de Carles Duarte
- Ausiàs March, *Poesies escollides*, versió de Josep Piera.
Epíleg de Joan Deusa
- Bernat Metge, *El somni*, versió d'Alba Dedeu
- Isabel de Villena, *Jesús i les dones*, versió de Marta
Pessarrodona
- Joan Roís de Corella, *Perills d'amor*, versió d'Eduard
J. Verger
- Anselm Turmeda, *Disputa de l'ase*, versió d'Albert Mestres
i Marta Marfany
- Joanot Martorell i Joan de Montpalau, *Lletres de batalla*,
versió de Joan-Lluís Lluís
- Bernat Desclot, *Crònica de la croada contra Catalunya*,
versió de Miquel Desclot
- Ramon Muntaner, *L'expedició dels catalans a Orient*,
versió de Jordi Llavina
- Ramon Llull, *Accidents d'amor*, versió de Pere Antoni Pons
- Ramon Llull, *Arbre exemplifical*, versió de Jaume C. Pons
Alorda
- Ramon Llull, *Llibre d'amic i amat*, versió de Sebastià
Alzamora
- Pere el Cerimoniós, *La guerra contra el rei de Castella*
(1356-1366), versió de Raül Garrigasait

Jafudà Bonsenyor, *Llibre de paraules i dites de savis i filòsofs*,
versió de Manuel Forcano

Guillem de Torroella, *La faula*, versió de Lola Badia

Jaume I el Conqueridor, *Com vaig arribar a ser rei*,
versió de Raül Garrigasait

*La filla del rei d'Hongria i altres contes truculents de l'Edat
Mitjana*, versió de Gemma Pellissa

Curial e Güelfa, versió de Lluís-Anton Baulenas

Cristòfol Despuig, *Los col·loquis de la insigne ciutat
de Tortosa*, versió de Joan Todó

Ramon Llull, *Desconhort*, versió de Miquel DescLOT

Guillem de Cabestany, *Cançons, vida i llegenda del cor
menjat*, versió de Francesc J. Gómez

La comtessa fidel i altres amors tèrbols de l'edat mitjana,
versió de Gemma Pellissa

**Tens a la mà l'edició contemporània d'un
recull dels millors poemes d'un dels poetes més
 importants de la nostra literatura.**

La versió que presentem és de Josep Piera, que ha
sabut actualitzar la veu de March i apropar-la al lector
del segle XXI, amb tota la seva força i emoció.

March és el poeta més gran del seu temps. És el poeta
amorós per excel·lència, el gran patidor que amb els seus
versos ha captivat innumbrables generacions de lectors,
poetes i cantautors que se l'han fet seu. La poesia d'Ausiàs
March és també font d'inspiració d'enamorats, que hi troben
consol i reconeixement.

Conegut com «l'últim trobador» o «el Petrarca llemosí»,
Ausiàs March explora els problemes fonamentals de la
condició humana, com el desig del plaer o l'esperança de la
felicitat, i dicta sentència: una vida sense amor no és vida,
sinó una mort en vida. La seva poesia travessa tots els límits
temporals per emocionar el públic contemporani.

Aquest volum recull alguns dels seus millors poemes, amb el
text original d'Ausiàs March, acarat amb la versió al català
actual de Josep Piera, i es completa amb un pròleg del mateix

Piera i un epíleg del poeta valencià Joan Deusa
—autor dels llibres *Camelot o la poesia social* (2020) i *El bosc de
la vampira* (2022)— escrit expressament per a aquesta edició.

www.editorialbarcino.cat

EDITORIAL BARCINO

FUNDACIÓ////CARULLA

9 788416 726525

